

Mishnah Terumot, chapter 9

משנה תְּרוּמוֹת פֶּרֶק ט

(1) A person who plants [seeds, from] *terumah*: if unwittingly, he may uproot it [by plowing the soil and uprooting the roots, so that the produce will not grow and then may use the field]; if intentionally, he must allow it to remain [since he designated it as *terumah* he is fined and it has the law of *terumah* which may not be intentionally destroyed (Tiferet Yisrael)]. If it had already grown a third of its full size, whether he had planted it unwittingly or intentionally, he must allow it to remain [for it is already fit for food, and he is intentionally destroying *terumah*]; but in the case of flax, even when planted intentionally [and even after it reached a third of its full size], he must uproot it [to prevent him from deriving any benefit from the stalks, since he may mistakenly think that only the seeds are *terumah*].

(2) And it [what grows from the *terumah* seeds] is subject to *leket*, *shikhehah*, and *peah*. Poor Israelites and poor priests may glean them, but the poor Israelites must sell theirs to priests for the price of *terumah*, and the money becomes theirs. Rabbi Tarfon says, Only poor priests may glean them, lest [the others] forget and put it into their mouths [since if they may collect the *terumah*, they are liable to eat it as well]. Rabbi Akiva said to him, If this is so, then only those who are clean should be allowed to glean [because a priest who has become unclean may not eat *terumah*].

(3) And it [what grows from the *terumah* seeds] is subject to *ma'aserot* and *ma'aser oni*. Both poor Israelites and poor priests may take, but the poor

רבנו עובדיה מברטנורא

א הזורע תְּרוּמָה שׁוּגַג יוֹפֵךְ. חֹרֵשׁ וּמִזְדֵּה, כִּדִּי שְׂלֵא יִגְדֵּל, וְאִין בִּכְך כְּלוּם: וּמִזְדֵּה יִקְיִים. בִּין שִׁנְקָרָא שֵׁם תְּרוּמָה עַל הַשְּׂדֵה, הִיא נְרָאָה כְּמֵאבֵּד אֶת הַתְּרוּמָה: וְאִם הִבִּיאָה שְׁלִישׁ אֶפְלוּל שׁוּגַג יִקְיִים. מִשׁוּם דְּאִסּוּר לֵאבֵד אֶת הַתְּרוּמָה: וּבִפְשֵׁתָן מִזְדֵּה יוֹפֵךְ. וְאֶפְלוּל הִבִּיאָה שְׁלִישׁ, כִּדִּי שְׂלֵא יִהְיֶה בְּקִסְמִין וְיִחְשׁוּב שְׁהוֹרֵע בְּלֵבָד הוּא דְהוּי תְּרוּמָה וְאִסּוּר, וְעִיקָר פְּשֵׁתָן מִשׁוּם קִסְמִין הוּא וְלֹא מִשׁוּם זְרַע: ב בְּרִמֵי תְּרוּמָה. דְּגִידוּלֵי תְּרוּמָה אִסּוּרִים לְזוּרִים: לֹא יִלְקְטוּ אֶלָּא עֲנִי כְּהֵנִים. דְּחִישִׁינָן אֲדַמְלַקְטֵי לִיה שְׂדֵי לְפִוּמֵיהוּ: אִם כֵּן לֹא יִלְקְטוּ אֶלָּא טְהוּרִים. דְּהָא כְּהֵן טִמְא אִסּוּר בְּתְרוּמָה. וְהִלְכָה כְּרַבִּי עִקְיָבָא: ג וְחִיבֵת בְּמַעֲשְׂרוֹת. מַעֲשֵׂר רֵאשׁוֹן וּשְׁנִי, וְהוּא הִדִּין בְּתְרוּמָה: וּבְמַעֲשֵׂר עֲנִי. אִם הִיא שְׂנָה

Israelites must sell theirs to priests for the price of *terumah*, and the money becomes theirs. The one who flails [the grain, to thresh it himself without the use of an animal] is to be praised [because he need not muzzle the oxen in order to prevent them from eating of *terumah*, which is forbidden to animals not belonging to priests], but the one who treads [i.e., he uses oxen to do the threshing for him], what should he do? He must suspend bags [to prevent their eating *terumah*; muzzling animals while threshing is forbidden; see Deuteronomy 25:4] from the neck of the animals and place in them fodder of the same kind, with the result that he will neither muzzle the animal nor cause it to eat *terumah*.

(4) What grows from *terumah* is [Rabbinically considered] *terumah*, but what grew out of the growth [i.e., if he planted seeds which grew from produce seeded with *terumah*] is non-sacred produce. However, regarding *tevel* [untithed produce; since most of it is non-sacred produce,] *ma'aser rishon* [from which *terumat ma'aser* was not removed, thus only a tenth is *terumat ma'aser*, and the rest is non-sacred produce], the aftergrowth of *shemittah* [that which grows of its own accord during *shemittah* (seeds dropped at harvest time); since this is a rare occurrence, the added stringency was not added to what grows from it], *terumah* grown outside the land [of Israel, since this import of grain was rare, no additional stringency was added], *meduma* [since most of it is non-sacred produce], and firstfruits [of the Seven Species mentioned in Deuteronomy 8:8;

רבנו עובדיה מברטנורא

שלישית או ששית של שמיטה שמעשר עני נוהג בהן: **החובט**. גידולי תרומה הללו במקלות הרי זה משובח, כדי שלא יצטרך לחסום את הבהמה שדש בה, שאסור להניחה לאכול בתרומה אם אינה פרתו של כהן: **כפיפות**. סלין: **מאותו המין**. של חולין, אם חטים חטים, ואם שעורים שעורים: **נמצא לא זומם**. כלומר אינו חוסם ונותן זמן לתוך פיה שהרי היא אוכלת מאותו המין: **ולא מאכילה תרומה**. דמשל חולין שבכפיפה התלויה בצארה היא אוכלת: **ד גידולי תרומה תרומה**. מדרבנן, עבדו רבנן תקנתא משום תרומה טמאה ביד כהן, כי היכי דלא לישחי לה לגביה עד זמן הזרע כדי לזרעה ואתי בה לידי תקלה, ומשום הכי גזרו שיהיו גידולי תרומה כתרומה: **וגידולי חולין חולין**. אם חזר זרע אותן גידולין, גידוליהן חולין: **הטבל**. גידוליו חולין משום דרובו חולין: **ומעשר ראשון**. נמי משום דרובו חולין: **וספיחי שביעית**. לפי שאינן מצויין ואינן נוהגים בכל שנה: **ותרומת חוצה לארץ**. נמי לפי שאינה מצויה: **והמדומע**. שרובו חולין: **וביכורים**. שאינן מצויין [שאינן] נוהגים

they too, do not occur frequently enough to warrant the imposition of this restriction]: that which grows from them is regarded as non-sacred produce. That which grows from consecrated produce and *ma'aser sheni* are [considered] non-sacred produce, and must be redeemed [at the value of the seeds actually sown,] at the time it was planted.

(5) If one hundred patches were planted with *terumah* seeds and one patch with seeds of non-sacred produce [and it is not known which are which], they all are permitted if they are of a type whose seed perishes [in the soil]; but if they are of a type whose seed does not perish [in the soil], then even if there are one hundred [rows] of non-sacred produce and one of *terumah*, they are all prohibited.

(6) Regarding *tevel*, that which grows from it is permissible if it is of a type whose seed perishes [in the soil]; but if of a type whose seed does not perish, then even what grows, from that which [later] grew out of it, is forbidden [i.e., he planted seeds of *tevel* and then planted the seeds of the subsequent produce]. Which is the type whose seed does not perish [and of which the secondary growth would be prohibited]? Anything like *luf* [similar to onions], garlic, and onions. Rabbi Yehudah says, garlic [in this respect] are like barley [whose seeds perish].

(7) If a person weeds leek plants [a species of onion whose seeds do not rot] for

רבנו עובדיה מברטנורא

אלא בשבעת המינים: גידולי הקדש ומעשר שני חולין. שאם זרע מהן טאה אחת והוסיף כמה טאה, חולין. אף בדבר שאין זרעו כלה: ופודה אותם בזמן זרעם. פודה כל האוצר בדמי אותה טאה: ה מאה לגנה של תרומה. שדה שנורעה ערוגות ויש בה גאה ערוגות של תרומה ואחת של חולין, ולא ידע הי דחולין, כולן מותרים. קולא הוא שהקילו בגידולי תרומה דערוגה אחת של חולין מתרת ערוגות רבות בדבר שזרעו כלה: אבל בדבר שאין זרעו כלה, אחת של תרומה אוסרת מאה של חולין לפי שאין הקרקע עולה באחד ומאה: ו הטבל גידוליו מותרים. באכילת עראי כשאכל טבל שלא נגמרה מלאכתו: בדבר שזרעו כלה. השתא מפרש תנא למלחיה דתנן לעיל הטבל גידוליו חולין, לא היא אלא בדבר שזרעו כלה: אבל בדבר שאין זרעו כלה. אפילו גידולי גידולין אסורים באכילת דבר שיהיה זרעו כלה ונאבד מהרה כמו השעורה. פירוש אחר, השום שהוא גדול כשעורה אין זרעו כלה, אבל פחית מכשעורה זרעו כלה. ואין הלכה כר' יהודה: ז המנבש. תולש עשבים רעים הגדילים בתוך התבואה והירקות: בחסיות. כגון השום והלוף והבצלים והכרתי,

גדוליהן, חלין. גדולי הקדש ומעשר שני, חלין, ופודה אותם בזמן זרעם: ה מאה לגנה של תרומה ואחת של חלין, כן מתרין בדבר שזרעו כלה. אבל בדבר שאין זרעו כלה, אפלו מאה של חלין ואחת של תרומה, כן אסורין: ו הטבל, גדוליו מתרין בדבר שזרעו כלה. אבל בדבר שאין זרעו כלה, גדולי גדולין, אסורין. איהו דבר שאין זרעו כלה, כגון הלוף והשום והבצלים. רבי יהודה אומר, השום, כשעורין: ז המנבש עם הנכרי

a non-Jew [i.e., in a field belonging to a non-Jew], even though the produce is still untithed [since this sage maintains that the ownership of the field is not recognized in regard to exempt its produce from the laws of tithes], he [the laborer] may snatch from it a casual meal [while working]. Plantings [i.e., seedlings] of *terumah* which had become defiled and which were replanted become pure in that they do not cause defilement [since they are rooted to the soil, they are not regarded as food], but they must not be eaten [a stringency, being that they are products of *terumah*] until the edible part [of the stalk] has been lopped off [leaving only the root, and whatever grows afterward may be eaten]. Rabbi Yehudah says, He must [before eating] lop off a second time [only what grows a third time from the root is permitted].

בְּחִסּוּיֹת, אֵף עַל פִּי שְׁפָרוֹתָיו טָבֵל, אוֹכֵל יָהֵם עֲרָאִי. שְׁתִּילֵי תְרוּמָה שֶׁנִּטְמָאוּ, שְׁתִּלְּוּ, טְהוּרוֹ מִלְטָמָא, וְאִסוּרִין מִלְאֲכוֹל עַד שֵׁיגוּם אֶת הָאֲכִיל. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר עַד שֵׁיגוּם וַיִּשְׁנֶה:

רבנו עובדיה מברטנורא

כל אלו נקראים חסיות: **אף על פי שפירותיו**. של נברי טבל, דסבר האי תנא אין קנין לנברי בארץ ישראל להפקיע מן המעשר וגידולי טבל טבל בדבר שאין זרעו כלה, אפילו הכי אוכל מזה עראי: **שתילי תרומה**. כגון שתילי כרוב ותרדין שנטמאו **ושתלן, טהרו מלטמא**: דכיון שנתחברו לקרקע נתבטלו מתורת אוכל. ואם תאמר כיון דעיקר גזירה גידולי תרומה כתרומה אינה אלא משום תרומה טמאה ביד כהן דלמא משהי לה גביה ואתי לידי תקלה, אכתי כיון דטהרו משהי לה גביה. ויש לומר דתרומה נמכרת בזול הרבה לפי שאינה ראויה אלא לכהנים טהורים ואם נטמאת טעונה שריפה, הלכך אפילו אם היו נותנים לכהן תרומה כדי לזרעה לא היה [צ"ל מפסיד] מבטל שדהו, אבל אם היו הגידולין חולין היה משהה תרומה טמאה כדי לזרעה: **ואסורים לאכול**. מעלה בעלמא היא (יא): **עד שיגום וישנה**. שיחתוך מה שגדל גם בפעם השניה, ומה שיגדל משני ואילך יהיה מותר. ואין הלכה כר' יהודה: